

Datum
2020-12-10

Diariennr
KST 2020/295

Ert datum
2020-09-11

Ert diariennr
U2020/04703/GV

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se

En mer likvärdig och effektiv skoltillsyn

Kammarrätten har, utifrån de aspekter som domstolen har att beakta, följande synpunkter på förslagen i betänkandet.

7.3.2 Ett verksamhetsförbud bör kunna upphävas

I den föreslagna ordningen har huvudmannen för en skola som förbjudits att bedriva verksamhet möjlighet att begära att verksamhetsförbudet ska upphävas enligt 26 kap. 16 d §. Möjligheten att begära en sådan prövning är av stor vikt för att kommuner eller regioner som är föremål för ett verksamhetsförbud ska kunna tillvarata sina rättigheter. Kammarrätten anser dock att det saknas en diskussion om hur ofta en sådan begäran ska kunna framställas. Enligt kammarrättens mening medför avsaknaden av en sådan reglering att det finns en risk för parallella processer i olika instanser, vilket kan medföra en belastning för i första hand Skolinspektionen och i andra hand domstolarna.

8.4 Det bör införas en ny särskild grund för ingripande vid upprepade missförhållanden

I utredningen anges att en ny grund för återkallelse av ett godkännande, ett medgivande eller ett beslut om rätt till bidrag respektive verksamhetsförbud eller statliga åtgärder för rättelse införs. Kammarrätten konstaterar att det finns en diskussion bl.a. kring frågan om återkallelse av godkännande och verksamhetsförbud, men saknar dock i denna del ett resonemang kring förutsättningarna att återkalla beslut om rätten till bidrag.

Postadress

Box 2302
103 17 Stockholm

Besöksadress

Birger Jarls Torg 5

Telefon

08-561 690 00

E-post: kammarrattenistockholm@dom.se

Internet: www.kammarrattenistockholm.domstol.se

8.5 Det ska anges i ett föreläggande om missförhållandet bedöms vara allvarligt

För att ett verksamhetsförbud ska kunna beslutas trots att ett föreläggande följts krävs enligt 26 kap. 16 b § i föreslagen lydelse bl.a. att det har varit fråga om ett allvarligt missförhållande samt att det på nytt föreligger ett sådant allvarligt missförhållande. Det framgår även av 26 kap. 10 § femte stycket i dess föreslagna lydelse att det ska anges redan i föreläggandet om ett missförhållande bedöms vara allvarligt.

Det är positivt att huvudmannen för den skola som är föremål för tillsyn redan på ett inledande stadium får kännedom om hur tillsynsmyndigheten graderar allvarligheten i de uppmärksammade bristerna. Kammarrätten har även förståelse för svårigheten att på ett uttömmande sätt förklara vad som kan bedömas utgöra ett sådant allvarligt missförhållande. Mot bakgrund av den verkan bedömningen får för huvudmannen samt med beaktande av att det inte är möjligt att överklaga ett föreläggande av en tillsynsmyndighet som inte har förenats med vite (jfr 26 kap. 10 och 27 §§ samt 28 kap. 2 och 5 §§ skollagen) anser kammarrätten dock att rekvisitet allvarligt missförhållande bör ges en tydlig definition.

Kammarrätten är även av uppfattningen att frågan om vad som utgör ett allvarligt missförhållande bör omfattas av processramen i mål om överklagade vitesförelägganden samt mål om utdömmande av vite. Därtill måste frågan givetvis även prövas i mål om verksamhetsförbud samt återkallande av godkännande som huvudman. En tydligare definition av begreppet medför därför en mer förutsägbar och rättssäker domstolsprövning.

10 Ikraftträdande

De föreslagna författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2022. Utredningen anser att äldre bestämmelser ska tillämpas vid domstolsprövning av beslut fattade före ikraftträdandet. Skälet för detta är att samma bestämmelser bör gälla vid prövningen i domstol som hos tillsynsmyndigheten. I övrigt bedömer utredningen att några särskilda övergångsbestämmelser inte bedöms vara nödvändiga.

Kammarrätten anser att det finns risk för tillämpningssvårigheter när det är fråga om missförhållanden som uppmärksammats i skolor före ikraftträdandet av de nya bestämmelserna, men där det uppföljande beslutet fattas först efter lagändringen. Detta eftersom det införs ett krav på att det redan i föreläggandet ska anges om ett missförhållande är allvarligt. I avsaknad av övergångsbestämmelser som reglerar tillämpligheten av bestämmelserna på myndighetsnivå kan det därför uppstå en situation då det saknas möjlighet att ingripa mot en verksamhet med stöd av 26 kap. 15 eller 16 b § i föreslagen lydelse, trots konstaterade brister som i sig är tillräckligt allvarliga för att grunda ett beslut om verksamhetsförbud eller återkallelse.

11.6.5 Förvaltningsdomstolar (Konsekvenser för offentlig verksamhet)

Utredningen bedömer att de föreslagna författningsändringarna kan komma att leda till en viss ökning av inkommande mål till förvaltningsdomstolarna. Även om antalet mål är begränsat är målen dock som regel förhållandevis komplexa och arbetskrävande. Utredningen bedömer att antalet tillkommande mål inte är så pass stor att ytterligare resurser behöver tillföras domstolarna.

Kammarrätten instämmer i den bedömning utredningen gjort gällande att den aktuella måltypen kan förväntas vara resurskrävande för domstolarna. Därtill torde det kunna antas att ett stort antal av de inkommande målen är förenade med underhandsyrkanden, bl.a. inhibition eller andra interimistiska beslut. Till detta kommer att konsekvenserna av besluten inverkar på utomstående rättigheter, exempelvis barns rätt till skolgång, vilket medför att målen bör behandlas med förtur. Det bör därför sammantaget framhållas att även en liten ökning av antalet inkomna mål kan föranleda en ökning av arbetsbelastningen hos domstolarna.

Kammarrätten har för övrigt följande synpunkter på bestämmelserna.

26 kap. 15 § skollagen

I paragrafen anges bl.a. att om ett föreläggande har gällt ett allvarligt missförhållande får återkallelse av ett beslut som avses i 13 § ske inom två år från föreläggandet även när det har följts.

Kammarrätten konstaterar att 13 § stadgar förutsättningarna för återkallelse av godkännande, medgivande eller beslut om bidrag. Kammarrätten anser att formuleringen ”återkallelse av ett beslut som avses i 13 §” bör bytas ut mot ”ett beslut om ingripande enligt 13 §” (jfr 18 § i föreslagen lydelse) eller ”återkallelse enligt 13 §”. Detta för att undvika att bestämmelsen misstolkas på så sätt att det endast är beslut om rätt till bidrag som får återkallas.

Detta yttrande har beslutats av lagmannen Annica Lindblom. Föredragande har varit fiskalen Ludwig Engblom Strucke.

Annica Lindblom

Ludwig Engblom Strucke

Kopia till

Övriga kammarrätter

Hovrätterna

Förvaltningsrätterna under Kammarrätten i Stockholm

Justitiedepartementet, expeditionschefen och enheten DOM

Domstolsverket

Kammarrättens intranät

Tidningarnas telegrambyrå